

Internetconsultatie:

Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma

Zoals het Europees Hof voor de Rechten van de Mens al herhaaldelijk duidelijk heeft gemaakt, is een systeem van ongerichte vergaring van persoonlijke data een inbreuk op de rechten van de mens. Alle nationale wetgeving dient dus aan deze te beperking te voldoen. Om die mensenrechten te garanderen, moeten bevoegdheden beperkt zijn en moet elke vorm van informatievergaring herhaaldelijk transparant getoetst worden. Verminderd toezicht, gebrek aan bindende interventiebevoegdheid van de toezichthouder en onvoldoende controle over de activiteiten van de veiligheidsdiensten zijn onwenselijk binnen een democratie. Aangezien de afgelopen juist is gebleken dat inlichtingen diensten totaal niet in staat zijn om zich aan de wet houden, is het moeilijk om te begrijpen hoe dit kan leiden tot verruimde bevoegdheden. Deze instanties hebben herhaaldelijk gedemonstreerd niet in staat te zijn om om te gaan met hun opsporingsbeperkingen.

Opsporingsbeperkingen zijn een maatschappelijke keuze, niet een voorziening om het opsporingsgemak te vergroten. Hoe invasief de bevoegdheden van opsporingsdiensten zijn, is een keuze die democratisch gemaakt dient te worden, juist omdat iedereen - ook diegenen die volstrekt onschuldig zijn - er aan onderhevig is. De mate van inbreuk in de privacy en het dagelijkse leven van de burgers is een keuze die de demos dient te maken, het is op geen enkele manier gerelateerd aan de wensen van opsporingsdiensten. We heb het EVRM om hier een leidraad in te bieden, en dit is een ondergrens. De demos dient te kiezen welke opsporingsbevoegdheden het acceptabel acht en overtredingen van die mandaat zoals de afgelopen jaren aan de lopende band zijn voorgekomen, dienen zeer streng bestraft te worden. Dit is des te belangrijker omdat de professionele paranoia die een opsporingsdienst nodig heeft om adequaat te functioneren als keerzijde heeft dat dit altijd zal leiden tot de eindeloze wens om de bevoegdheden te vergroten. Er is uiteindelijk niets handigers dan iedereen de hele tijd in de gaten houden om overtredingen op te sporen en dit is de voorspelbare eindsituatie die elke opsporingsinstantie die haar taak serieus neemt inherent nastreeft.

Het EVRM stelt een ondergrens waar we als EU met elkaar eens zijn dat die opsporingsbevoegdheid ingeperkt moet worden omdat het verstoren van onschuldigen in beginsel niet acceptabel is. Als verlicht denkend land zouden wij ernaar moeten streven die inbreuk in de persoonlijke levenssfeer te minimaliseren, en opsporingsinstanties dienen allereerst aan te tonen zich aan de beperkingen te kunnen houden alvorens er enige sprake kan zijn van verruiming van bevoegdheden, en dan alleen bij doelgerichte opsporing en na gerechtelijke toetsing. De trend van opsporingsinstanties die constant hun beperkingen overtreden en een steeds verdergaande inbreuk in de persoonlijke levenssfeer dient direct onderbroken te worden. De eerste stap is dat opsporings- en inlichtingen instanties zeer streng door de gerechtelijke macht gehouden worden aan hun beperkingen. Waar dit direct en aantoonbaar de opsporing van grote excessen hindert, dient de demos, eventueel indirect via de tweede kamer, te beslissen over maatregelen die eventueel acceptabel zouden kunnen zijn. In alle gevallen dient er gerechtelijke toetsing plaats te vinden en ongerichte vergaring dient uitgebannen te worden zoals het EHVRM dat ook eist. Dit wetsvoorstel voldoet absoluut niet aan deze gezond-verstands beperkingen, en dient daarom ook van tafel gehaald te worden. Het begint bij het het misdragende instanties aan de huidige regels houden, wellicht dat daarna er een mogelijkheid is om op bepaalde beperkt deelgebieden, altijd met gerechtelijke toetsing, er mogelijkheden gevonden kunnen worden tot verruiming van opsporingsbevoegdheden. Dit uiteraard alleen waar op wetenschappelijke onderbouwde wijze aangetoond kan worden dat het de kwaliteit van de opsporing zou kunnen verbeteren met geen of minimale inbreuk in de persoonlijke levenssfeer en zonder overtreding van het EVRM rekening houdend met de interpretatie die in de veelheid aan rechtszaken die over dit onderwerp gevoerd zijn bij het EHVRM verduidelijkt zijn.